

KAROLINA BRYSIAK *

Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie, Polska

LESZEK ELAK *

Akademia Sztuki Wojennej, Warszawa, Polska

KAROL ZYGO *

Uniwersytet w Siedlcach, Polska

STANY ZJEDNOCZONE JAKO HEGEMON XXI WIEKU

UNITED STATES AS THE HEGEMON OF THE 21ST CENTURY

ABSTRAKT: Globalne przewodnictwo na arenie międzynarodowej staje się jednym z najważniejszych celów najsilniejszych państw świata. Stany Zjednoczone jako hegemon XX i XXI wieku staje przed poważnym wyzwaniem, ponieważ pretendentów do objęcia hegemonii jest coraz więcej. Na wyraźne prowadzenie w tych działaniach wychodzą Chiny. W celu zbadania potęgi Stanów Zjednoczonych w dwóch pierwszych dekadach XXI wieku, należy przedstawić rodzaj ustroju politycznego jaki panuje w tym mocarstwie, poziom rozwoju ekonomicznego, demograficznego, technologicznego i informatycznego oraz militarne tego kraju. Dzięki powyższemu możemy wywnioskować czy Stany Zjednoczone posiadają stabilną pozycję hegemoniczną, czy jednak występują w tym

---

* **Karolina Brysiak**, State School of Higher Education in Chełm, Chełm, Poland

 <https://orcid.org/0000-0002-0961-6181> karolinabrysiak0312@gmail.com

* **płk. prof. dr hab. Leszek Elak**, War Studies University, Warsaw, Poland

 <https://orcid.org/0000-0002-5255-9768> l.elak@pracownik.akademia.mil.pl

* **dr Karol Zygo**, University of Siedlce, Siedlce, Poland

 <https://orcid.org/0000-0002-8274-1958> karolzygo@interia.pl

moocarstwie elementy, które mogą zaważyć na przyszłości tego kraju. Istotnym elementem w prowadzeniu badań jest określenie głównych kierunków działań obecnego hegemonu oraz wyszczególnienie obecnych sojuszy i tych które stają się żywotnym interesem Stanów Zjednoczonych.

SŁOWA KLUCZOWE: Stany Zjednoczone, hegemon, ustrój polityczny, rozwój ekonomiczny, militarny, technologiczny i informacyjny, sojusze, żywotny interes

ABSTRACT: Global leadership on the world stage is becoming one of the most important goals of the world's strongest states. The United States, as the hegemon of the 20th and 21st centuries, is facing a serious challenge as there are more and more contenders to take over the hegemony. China is taking a clear lead in this effort. In order to examine the power of the United States in the first two decades of the 21st century, it is necessary to present the type of political system that prevails in this superpower as well as the level of economic, demographic, technological, information technology and military development of that country. From the above, we can conclude whether the United States has a stable hegemonic position or if there are elements in this superpower that could affect the future of this country. When conducting research it is an important to identify the main directions of activities of the current hegemon and detail the current alliances and those that are becoming a vital interest of the United States.

KEYWORDS: United States, hegemon, political system, economic, military, technological and information development, alliances,

WPROWADZENIE

Stany Zjednoczone w XX wieku stały się niedoścignionym hegemonem. W kontekście zmian zachodzących na świecie utrzymanie tej pozycji wymaga wiele starań. XXI wiek w tym aspekcie staje się czasem pełnym wyzwań dla utrzymania pozycji władcy świata. Główne czynniki, na których skupia się USA, starając się utrzymać swoją pozycję na arenie międzynarodowej to umocnienie relacji władza – społeczeństwo związane z ustrojem politycznym, rozwój ekonomiczny, militarny, technologiczny i informacyjny oraz dbanie o istniejące pakty i zawieranie nowych, korzystnych sojuszy z innymi państwami. Determinanty wpływające na potęgę kraju powinny oddziaływać na siebie w taki sposób, aby rozwój państwa miał nieustanną tendencję wzrostową na każdej płaszczyźnie. XXI wiek dla Stanów Zjednoczonych stał się wiekiem przewrotnym. Rozwój niektórych gałęzi świadczących o mocarstwowości uległ spowolnieniu, a na arenie międzynarodowej pojawił się pretendent do roli hegemonu, który poprzez swoje zaangażowanie w rozwój, ukazuje problemy z jakimi borykają się Stany Zjednoczone. Rola hegemonu starającego się utrzymać swoją pozycję na arenie międzynarodowej staje się ogromnym wyzwaniem i zadaniem priorytetowym dla Stanów Zjednoczonych.

USTRÓJ POLITYCZNY STANÓW ZJEDNOCZONYCH

W Stanach Zjednoczonych nieprzerwanie od 1787 roku funkcjonuje demokracja. Jest to forma ustroju politycznego, w którym znaczącą rolę odgrywa społeczeństwo. Rządzący wybierany jest przez społeczeństwo w sprawiedliwych i powszechnych wyborach. Władza jest podzielona na trzy sekcje, odnosząca się do władzy wykonawczej, ustawodawczej i sądowniczej. Taki podział ma na celu zapewnienie społeczeństwu sprawiedliwości i praworządności. Zamysł samej idei demokracji jest bardzo słuszny i nie bez powodu popierany przez państwa na całym świecie. Dla kraju najważniejszy jest człowiek jako jednostka wraz z jego potrzebami. Przejawia się to w prężnie działającej polityce bezpieczeństwa już na poziomie lokalnym. Pomimo szlachetnej myśli jaka prowadzi ustrój polityczny demokracji, państwa które prowadzą taką politykę doznają pewnego rodzaju kryzysów.

W dobie zmieniającego się świata pod wpływem globalizacji, demokracja staje się archaiczna, a sama idea, choć wiecznie żywa, nie jest do końca realizowana przez władzę. Jedną z najważniejszych cech, która towarzyszy demokracji to równość społeczna, która w obecnych czasach coraz częściej zanika. Pierwotna myśl rządów ludu – rządów

demokratycznych, objawia się w stwierdzeniu napisanym przez Alexis de Tocqueville: „Myśląc o demokracji, wyobrażam sobie społeczeństwo, w którym wszyscy uważają prawo za swe własne dzieło, kochaliby je i szanowali, w którym władza rządu byłaby szanowana jako niezbędna, lecz nie jako boska, głowa państwa zaś darzona nie ślepą, lecz rozumną i umiarkowaną miłością. Z chwilą gdy każdy posiadałby prawa oraz pewność ich zachowania, między wszystkimi warstwami mogłaby zrodzić się rzetelna ufność i pewna wzajemna pobłażliwość, równie daleka od pychy jak od służalczości¹”. We współczesnym świecie przepełnionym pychą i chęcią władzy coraz częściej zanika idea demokracji. Rozwiązaniem dla państw, które posiadają taki ustrój polityczny jest naprawienie swoich rządów, w taki sposób, aby faktyczna relacja władza – społeczeństwo opierała się na powyższych wartościach, bądź przetransformowanie ustroju politycznego w postaci nowej formy rządów, adekwatnej do działań jakie są czynione pod nazwą demokracji.

W Stanach Zjednoczonych najdłużej na świecie funkcjonuje demokracja opierająca się głównie na prezydenckim systemie rządów. Jego cechy modelowe to przede wszystkim oparcie ustroju politycznego na trójpodziale władzy: ustawodawcza, wykonawcza i sędziowska. Władza wykonawcza w całości skupiona jest na działaniach prezydenta i to od niego zależy, w którym kierunku poprowadzi wykonanie swoich obowiązków związanych z rządzeniem. Prezydent Stanów Zjednoczonych pełni bowiem funkcję głowy państwa, szefa administracji i lidera partii rządzącej. Władza ustawodawcza jest odseparowana od władzy wykonawczej, tak aby panowała większa sprawiedliwość. Kongres jaki i prezydent wybierani są w odrębnych wyborach. Prezydent nie posiada prawa inicjatywy ustawodawczej, a na aktywność polityczną parlamentu może wpłynąć za pomocą orędzi prezydenckich. Jednakże występują zasady, które mają za zadanie wyhamować i zrównoważyć w rozsądny sposób obydwie części władzy – ustawodawczej i wykonawczej. Prezydent posiada prawo weta, dzięki któremu może zawiesić ustawy uchwalone przez parlament, a z kolei Senat musi wyrazić zgodę na obsadzenie przez prezydenta niektórych wyższych stanowisk w państwie². W ramach pełnienia swojej funkcji prezydent ma ogromny wpływ na opinię publiczną, co powoduje bardzo zacieśnioną relację władza – społeczeństwo. Głowa państwa stara się kierować swoje działania w taki sposób, aby

---

¹ M. Baranowski, *Demokracja i rola obywatela. o napięciu pomiędzy państwem, społeczeństwem i procesami globalizacyjnymi*, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Społecznych UAM 2014, s. 12.

² J. Kuciński, *SYSTEM RZĄDÓW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W ŚWIETLE KONSTYTUCJI Z 1997 ROKU (PROLEGOMENA)*, ZESZYTY NAUKOWE UNIwersytetu Rzeszowskiego SERIA PRAWNICZA ZESZYT 94/2016 PRAWO 19 DOI: 10.15584/znrprawo.2016.19.5, s. 73-74.

naród był jak najbardziej zadowolony, a komfort ich życia ulegał stałej tendencji wzrostowej. Jego działania często są odmienne od jego orędzi, jednakże politycy są wyuczeni sztuki manipulacji słowem, co we współczesnej demokracji jest istotnym elementem posiadanym przez władcę, który jest kochany przez społeczeństwo. Współczesny świat jest pełen zepsucia i niepraworządności, system demokratyczny przejawia ostatki nadziei społeczeństwa na to, że posiadają jakikolwiek wpływ na rozwój swojego kraju. Zgodnie z Konstytucją Stanów Zjednoczonych prezydent posiada również wyłączną funkcję szefa sztabu federalnego. Odnośnie uprawnień w sferze ustawodawczej, z racji pełnienia swojej funkcji, posiada niewielki wpływ, jednakże pełni również rolę osoby, która ma prawo do przekładania swoich ustaw przed Sejmem oraz ma prawo do wydawania rozporządzeń wykonawczych. Kreuje również politykę zagraniczną oraz stoi na czele sił zbrojnych w czasie wojny i pokoju.

ROZWÓJ EKONOMICZNY STANÓW ZJEDNOCZONYCH W XXI WIEKU

Gospodarka amerykańska posiadała największy rynek zbytu na świecie, jednak szybki proces zmian na arenie międzynarodowej zdegradował gospodarkę tego kraju ustępując Chinom. Mocną stroną rynku USA są firmy, których technologie oraz postęp informatyczny, przemysłu farmaceutycznego i medycznego, jak również lotnictwa oraz sprzętu wojskowego, znajdują się w czołówce postępu wśród państw świata³. Niewiele krajów na arenie międzynarodowej może dorównać postępowo Stanom Zjednoczonym. Co prawda USA nigdy nie osiągnęło w swojej historii kryzysu na wielką skalę, który mógłby osłabić rozwój państwa, jednak XXI wiek stał się okresem coraz częstszych problemów, które stają na drodze ku utrzymaniu pozycji hegemonu. W pierwszej dekadzie XXI wieku impas, który nastąpił, spowodowany był złymi decyzjami partii rządzących. Problemy finansowe nastąpiły w tym super mocarstwie również w drugiej dekadzie XXI wieku, których skutkiem była pandemia korony wirusa. Dzięki programom zainicjowanym przez rząd oraz ekspansywnej polityce banku centralnego, gospodarka Stanów Zjednoczonych poradziła sobie z największymi skutkami kryzysu.

Na rok 2020 produkt krajowy brutto (PKB) wynosi 20 933 mld dolarów. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców, PKB na osobę wynosi 63 416 dolarów. Światowy hegemon

---

³ Gospodarka Stanów Zjednoczonych: eksport, import, wymiana handlowa Polska-Stany Zjednoczone - KUKI | Ubezpieczenia należności, gwarancje i finansowanie [dostęp: 26.04.2023].

odnotowuje również na 2020 rok minusową dynamikę PKB wynoszącą -3,5%⁴. Powyższe informacje wskazują na spowolnienie w rozwoju ekonomicznym Stanów Zjednoczonych. Poziom funkcjonowania tego elementu państwa hegemonicznego nadal wskazuje wysoki indeks, jednak dynamika rozwoju pozostawia wiele do życzenia. Narastające problemy mogą wskazywać na pojawienie się na arenie międzynarodowej konkurenta o pozycję hegemon, który sprawnie detronizuje obecnego władcę świata.

O światowej dominacji na świecie świadczy dostęp do surowców. Jest to element strategiczny rozwoju ekonomicznego. Główny nacisk kładzie się jednak na surowce energetyczne, a w XXI wieku usilnie promowane jest wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Silne państwo to takie, które w swoich zasobach posiada dostęp do wysokiej technologii pozwalającej na korzystanie z naturalnych źródeł energii oraz posiadające strategiczne rezerwy źródeł konwencjonalnych m.in. ropy naftowej. Opieranie polityki państwa na wydobywaniu, handlu i wykorzystaniu tego surowca w XXI wieku świadczyło i wciąż świadczy o wysokiej pozycji. Jednak należy pamiętać, że są to źródła, których nie można wydobywać w nieskończoność. Stany Zjednoczone swoją potęgę opierają na rozwoju ekonomicznym państwa z uwzględnieniem tego surowca. Z roku na rok hegemon, który jest największym konsumentem ropy naftowej na świecie, odnotowuje znaczne ubytki zasobów. Polityka surowcowa Stanów Zjednoczonych zakłada wydobywanie tego surowca z nowych źródeł, jednak są to plany bardzo kapitałochłonne, z uwagi na położenie złóż w głębszych partiach morskich poniżej 3000 metrów głębokości oraz złóż położonych w obszarach klimatycznie trudnodostępnych⁵.

Wydobywanie strategicznych surowców takich jak ropa naftowa w niedalekiej przyszłości zostanie ograniczona na rzecz wydobywania Manganu, Niklu, Cynku, Miedzi, Seleniu, Kadmu oraz Kobaltu ze stref oceanicznych. Wydobywanie tych pierwiastków jest bardzo ważne dla przyszłości hegemon, z uwagi na zapotrzebowanie w te surowce do produkcji akumulatorów oraz najnowszej technologii, która w przyszłości ma zastąpić w całości konwencjonalne źródła energii na rzecz odnawialnych. Transformacja energetyczna potrzebuje ogromnych nakładów, a Stany Zjednoczone jako mocarz świata powinny w jak najszybszym czasie przejść ten proces, aby wskazać reszcie świata

---

⁴ *Ibidem*.

⁵ E. Mokrzycki, R. Ney, J. Siemek, *Światowe zasoby surowców energetycznych- wnioski dla Polski*, „Rynek Energii” – nr 6/2008 ŚWIATOWE ZASOBY SUROWCÓW ENERGETYCZNYCHx (cire.pl).

przykład. Dzięki takiemu zabiegowi hegemon będzie w stanie uniezależnić się od dostaw surowcowych ropy naftowej z niestabilnych okręgów świata, w których swoje wpływy posiadają inne mocarstwa, w tym pretendent do roli hegemon – Chiny.

ROZWÓJ DEMOGRAFICZNY USA W XXI WIEKU

Powszechna opinia o wspaniałym i bezpiecznym życiu Amerykanów, w wielu kwestiach okazuje się mitem. Na rok 2020, w porównaniu do roku 2010, na podstawie danych statystycznych spisu ludności Stanów Zjednoczonych, odnotowuje się wzrost liczby zamieszkania obywateli w miastach, natomiast spada liczba populacji lokalnej. Marc Perry starszy demograf Spisu Ludności stwierdził, że „wiele powiatów na obszarach miejskich zanotowało wzrost, szczególnie na południu i zachodzie. Jednakże, zgodnie z naszymi rocznymi szacunkowymi liczbami populacji, nasz kraj rośnie wolniej niż w przeszłości⁶”. Wskazuje to na znaczne problemy państwa w kwestii demografii, które mogą eskalować w problem o większej skali, wpływający na pozycję hegemon na arenie międzynarodowej.

Dodatkowo populacja osób dorosłych, w wieku 18 lat i powyżej, w 2020 roku wzrosła o 10,1%, co wskazuje na starzenie się społeczeństwa⁷. Opieka zdrowotna w Stanach Zjednoczonych nie przysługuje obywatelom poprzez działania państwa np. poprzez odkładane składki zdrowotne. Mieszkańcy dostęp do świadczeń mają zapewniony przez wykupowanie prywatnych pakietów opieki zdrowotnej. Na rok 2020 około 30 mln obywateli nie posiadało takiego świadczenia. Dostęp do tych usług jest niejednokrotnie bardzo kosztowny, pomimo prywatnych składek, odkładanych przez wybranych mieszkańców. Argument ten przemawia za niższym komfortem życia amerykańców, pomimo powszechnej opinii o dobrobycie społecznym w tym kraju. Rozwój przestępczości również jest kategorią, która sprawia państwu problemy. Obywatele obawiają się opuszczać domostwa po zmroku, co skutkuje niższym poziomem bezpieczeństwa ogółu społeczeństwa.

---

⁶ *Dane Statystyczne Spisu Ludności 2020 Wskazują na Zmiany Populacji Lokalnych oraz Różnorodność Rasową i Etniczną w Naszym Kraju*, August 12.2021, RELEASE NUMBER CB21-CN.55 POLISH, Dane Spisu Ludn. 2020: Zmiany Populacji i Różnorodność Ras i Etniczna (census.gov) [dostęp: 25.04.2023].

⁷ *Ibidem*.

Poziom nauczania w szkołach, będący również wyznacznikiem poziomu komfortu i bezpieczeństwa obywateli w kraju, jest stosunkowo niski. W testach *PISA*⁸, Stany Zjednoczone uzyskują 25 miejsce na świecie⁹. Okazuje się, że państwo, w którym osiągnięcia technologiczne i informatyczny osiągają bardzo wysoki poziom, posiada niski poziom nauczania w szkołach.

Populacja Stanów Zjednoczonych na dzień 26 kwietnia 2023 wynosi 340 740 345 osób. Średnia wieku wynosi 39,8. Z roku na rok staje się coraz wyższa, a tendencja przewidywana na rok 2050 jest wzrostowa i ma wynosić 42,5¹⁰. Ratunkiem dla rozwoju demograficznego Stanów Zjednoczonych okazują się migranci, którzy zasilają populację mocarstwa. Odmienność kulturowa i etniczna na terenach hegemonia stale wzrasta. Pokazuje to, że Stany Zjednoczone pomimo pojawiających się problemów demograficznych, są w stanie poradzić sobie z nimi, a sam aspekt rozwoju demograficznego nie powinien znacząco wpłynąć na pozycję zajmowaną przez Stany Zjednoczone na arenie międzynarodowej, jeżeli z powodu odmienności kulturowej i etnicznej nie powstaną konflikty wewnętrzne. Dodatkową nadzieją dla rozwoju demograficznego w mocarstwie jest podział populacji ze względu na płeć, wskazujący na znaczący udział kobiet. Bardzo duży odsetek kobiet w wieku rozrodczym daje możliwość Stanom Zjednoczonym na zwiększenie populacji, poprzez wzrost urodzeń. Dodatkowo dysproporcja jaka pojawia się pomiędzy liczbą kobiet i mężczyzn nie jest duża.

ROZWÓJ TECHNOLOGICZNY, INFORMACYJNY I MILITARNY HEGEMONIA W XXI WIEKU

Stany Zjednoczone swoją wysoką pozycję na świecie opierają głównie na rozwoju technologicznym, informacyjnym oraz militarnym. Rozwój technologiczny i informacyjny doprowadził do zmian w strukturach zatrudnienia oraz rodzaju i sposobu wytwarzanych usług. Stany Zjednoczone, które w większości opierają swój potencjał gospodarczy na branży usługowej, odnotowują ogromny rozwój w kwestii innowacji technologicznych. Coraz częściej w fabrykach pojawiają się autonomiczne roboty mobilne, które są stosowane głównie w logistyce. Pojawiają się również roboty współpracujące – koboty, które stworzone zostały

---

⁸ międzynarodowe badanie koordynowane przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Jego celem jest uzyskanie porównywalnych danych o umiejętnościach uczniów, którzy ukończyli 15. rok życia w celu poprawy jakości nauczania i organizacji systemów edukacyjnych.

⁹ A. Piński, *Koniec mitu Ameryki*, 03.09.2021, Obserwator Finansowy: ekonomia, debata, Polska, świat [dostęp: 27.04.2023].

¹⁰ Ludność Stanów Zjednoczonych. Demografia 2023: przyrost naturalny, średni wiek. Prognozy i dane historyczne. (populationof.net) [dostęp: 26.04.2023].

w celu bezpośredniej interakcji i współpracy z człowiekiem. „Są one zdolne do bezproblemowej pracy w otoczeniu fizycznym dzięki zaawansowanej technologii sensorycznej, komunikacji z innymi urządzeniami, szybkiej obróbce danych i algorytmom sztucznej inteligencji¹¹”. Stany Zjednoczone są w czołówce państw, które korzystają z tego rodzaju rozwiązania. Z pewnością jest to wielki krok w rozwoju technologii i informacji, jednak niesie również za sobą zagrożenia wiążące się z możliwymi atakami hackerskimi na wyżej opisane urządzenia. Mogłoby to zakłócić pracę przedsiębiorstw, a nawet doprowadzić do kradzieży strategicznych danych.

Innowacyjność technologiczna w Stanach Zjednoczonych jest bardzo często używana do zwiększenia bezpieczeństwa w państwie. Przykładem takiego zastosowania jest „Union Pacific – największa sieć kolejowa w Stanach Zjednoczonych, która wykorzystuje akustyczne i wizualne sensory do monitorowania temperatury kół pociągów w celu przewidywania ich awarii. Dziennie centrala otrzymuje 20 mln odczytów i przekazuje średnio trzy wagony do serwisu¹²”. Pokazuje nam to jak rozwiniętą technologię posiada to mocarstwo. Rozwój technologii i informacji w Stanach Zjednoczonych jest na bardzo wysokim poziomie. Atutem świadczącym o wysokim rozwoju jest również możliwość połączenia technologii i informacji z bezpieczeństwem szerokorozumianym. Przede wszystkim rządy mogą korzystać z usług wirtualnego repozytorium służącego do przechowywania wrażliwych danych przez jednostki rządowe¹³. Ingerowanie, w decyzje podejmowane przez władze w państwie, poprzez sztuczną inteligencję jest coraz powszechniejsze. „W amerykańskim systemie sądowym sędziowie mogą np. korzystać z algorytmów pozwalających ocenić ryzyko recydywy ze strony osoby oskarżonej o przestępstwo¹⁴”. Kierowanie się podpowiedziami stworzonymi przez technologiczne algorytmy pozwalają na dokładniejszą, pozbawioną emocji weryfikację danych.

Ingerencja technologiczna, w Stanach Zjednoczonych, w rozwój militarny odgrywa bardzo ważną rolę. Hegemon podejmuje otwartą rywalizację zbrojenia robotycznego zwiększając budżet państwa przeznaczony na ten cel. W 2025 roku zakłada się, że w kraju tym będzie więcej robotów jak żołnierzy, argumentując swoje działania tym, „że nowe technologie umożliwią prowadzenie bardziej precyzyjnych działań wojennych, co ograniczy ofiary

---

¹¹ K. Śledziwska, R. Włoch, *Gospodarka cyfrowa jak nowe technologie zmieniają świat*, wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2020, s. 141-142.

¹² *Ibidem*, s. 152.

¹³ *Ibidem*, s. 226.

¹⁴ *Ibidem*, s. 230.

w ludziach, nie tylko wśród własnych żołnierzy, ale przede wszystkim wśród cywilów¹⁵. Rozwój technologiczny i informacyjny wpływa na pozycję państwa na świecie. Dzięki innowacyjności w tych dziedzinach Stany Zjednoczone odnotowują większe osiągnięcia w obszarze wynalazków oraz w rozwoju bezpieczeństwa kraju. Rywalizacja o nowe obszary, między innymi przestrzeń kosmiczną, pomiędzy krajami wymusza na państwach wysoki rozwój nanotechnologii. Stany Zjednoczone, z uwagi na swoje panowanie, nieustannie starają się być w czołówce krajów o najwyższym poziomie rozwoju technologii i informacji, które wspierają również medycynę, usługi, komunikację oraz rozwój osobisty.

Rozwój militarny w Stanach Zjednoczonych jest na bardzo wysokim poziomie. Hegemon jest powiernikiem bezpieczeństwa wśród krajów należących do Paktu Północnoatlantyckiego (NATO). Poprzez to stale rozwija swój potencjał militarny kładąc największy nacisk na unowocześnienie zbrojenia, od uzbrojenia żołnierzy, po nowe rozwiązania technologiczne w maszynach dedykowanych do walki w powietrzu, na lądzie oraz w przestrzeni wodnej. Najważniejszym okresem dla Stanów Zjednoczonych, względem utrzymania swojej pozycji hegemonia na świecie, bazującej na sile militarnej, jest XXI wiek. Nowe założenia strategiczne oscylujące w budżetowanie rozwoju zbrojeniowego oraz skupienie sił na odstraszeniu potencjalnych wrogów, głównie Chin, dają możliwość utrzymania swojej silnej pozycji. W 2021 roku administracja prezydenta Stanów Zjednoczonych przedstawiła projekt budżetu na 2022 rok wnosząc do Kongresu o 1,6 % więcej środków na obronność niż w roku poprzednim. Kwota jaka miałaby być przeznaczona na Departament Obrony to 715 mld dolarów. Propozycja strategii bezpieczeństwa dotyczy wzrostu budżetu państwa na budowanie sił powietrznych i kosmicznych, marynarki wojennej i piechoty oraz na prace badawczo-rozwojowe nad nowoczesnym uzbrojeniem z wykorzystaniem między innymi sztucznej inteligencji. Projekt ma wzmocnić zdolności obronne państwa w regionach strategicznych¹⁶. Mocarstwo jakim są Stany Zjednoczone, bazując na możliwościach wojskowych jakie posiadają, są w stanie odeprzeć atak z własnego terytorium. Należy pamiętać, że są one również powiernikiem pozycji hegemonia na świecie, co wiąże ze sobą zobowiązania.

Pozycja mocarza świata, który rozkłada karty na arenie międzynarodowej, daje wiele korzyści, jednak zakłada również wiele zagrożeń. Stany Zjednoczone jako główne państwo

---

¹⁵ *Ibidem*, s. 234-235.

¹⁶ A. Kacprzyk, *Propozycja budżetu obronnego USA na 2022 r.*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych 2021

sojuszu NATO oraz powiernik bezpieczeństwa światowego, musi nieustannie analizować sytuację na świecie i przygotowywać dodatkowe rozwiązania przy pojawiających się szansach i zagrożeniach. Od 2014 roku, w którym doszło do aneksji Krymu przez Rosję, Stany Zjednoczone swój potencjał obronny zainwestowały w systemy antyrakietowe. Działanie to miałooby na celu odstraszenie potencjalnego wroga od terytorium NATO oraz poprzez to utrzymanie pozycji Stanów Zjednoczonych jako hegemonu. Wszystkie zainstalowane na obszarze sojuszu systemy, sprzęty oraz uzbrojenie należą do dowództwa USAi są ściśle przez nie kontrolowane. Od rakiet dalekiego zasięgu poprzez statki balistyczne wyposażone w systemy odstraszania rakiet po rakiety przechwytyjące¹⁷. Ten nowej generacji sprzęt wzmocnił pozycję hegemonu, utrzymując fakt, że amerykańskie siły zbrojne są jednymi z najpotężniejszych i najnowocześniejszych zbrojeń. Osiągnięcia amerykańców odnośnie technologii rakietowej są bardzo wysokie, jednak największy problem sprawiają „podsystem wyrzutni pocisków przechwytyjących dalekiego i pośredniego zasięgu bazowania naziemnego wyposażone w pozaatmosferyczny, kinetyczny system niszczenia¹⁸”. Innowacyjność tego rodzaju uzbrojenia wymaga wielu testów oraz nakładów finansowych.

Stany Zjednoczone jako światowe mocarstwo sprawujące władzę na arenie międzynarodowej, spotykają ogromne wyzwanie względem bezpieczeństwa militarnego. Swoją politykę obronną opierają przede wszystkim na obronie strategicznych regionów takich jak Azja i Pacyfik, ale również Europa oraz obrona sojusznicznych państw Paktu Północnoatlantyckiego, w której amerykańskie siły odgrywają najważniejszą rolę. Fundamentalne dla rozwoju militarnego stają się finansowania. Według magazynu *forsal*, w 2020 roku Stany Zjednoczone były na pierwszym miejscu w rankingu wydatków na wojsko przeznaczając na ten cel 3,7 % PKB. Zaraz za światowym hegemonem podążają Chiny zajmując drugie miejsce w rankingu¹⁹. Wykres numer 1 umieszczony poniżej obrazuje jak wielki potencjał finansowania zbrojeniowego posiadały Stany Zjednoczone na 2020 rok. „Wydatki na obronność amerykańską przewyższyły łączne wydatki Chin, Indii, Rosji, Wielkiej Brytanii, Arabii Saudyjskiej, Niemiec, Francji, Japonii, Korei Południowej, Włoch i Australii²⁰”.

---

¹⁷ M. Fryc, *Rozwój amerykańskiego systemu przeciwrakietowego w Europie – czy możliwe jest przyspieszenie budowy „tarczy”?*, Bezpieczeństwo Narodowe 2014 / III, s. 34-35.

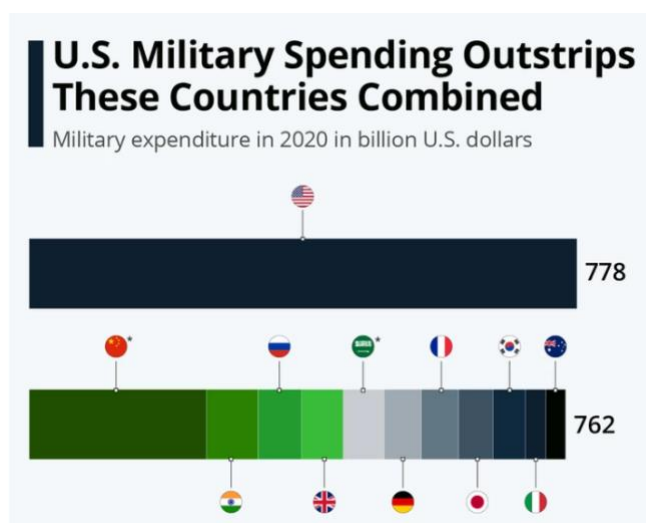
¹⁸ *Ibidem*, s.38.

¹⁹ Militarne potęgi. Te państwa wydają na wojsko najwięcej na świecie [RANKING] - Forsal.pl [dostęp: 05.04.2023].

²⁰ *Ibidem*.

Wykres 1.

Poziom wydatków na obronność

Źródło: Militarne potęgi. Te państwa wydają na wojsko najwięcej na świecie [RANKING] - Forsal.pl [dostęp: 05.04.2022].

Strategicznym celem utrzymania trwałości terytorialnej, poprzez rozwój militarny Stanów Zjednoczonych, jest stałe zakotwiczenie się wojsk amerykańskich w obszarze Europy²¹. Dla hegemonia nienaruszalność granic jest najważniejszym czynnikiem wspomagającym utrzymywanie przez niego swojej wysokiej pozycji. Poprzez ten fakt rozwój militarny jest rozumiany jako interwencja i możliwości mobilne sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych. Państwo, które jest w stanie obronić swoje terytoria, wewnętrzne jak i zewnętrzne utrzymywane przez sojusze, posiada miano najsilniejszego oraz najlepiej rozwiniętego militarnie.

W XXI wieku znacząca rolę odgrywa cyberprzestrzeń. W związku z pojawiającymi się zagrożeniami ze strony terrorystów, hakerów oraz organizacji i krajów mających na celu destabilizację rządów oraz funkcjonowania państw, Stany Zjednoczone jako hegemon, również angażują swój rozwój militarny w inwestycje na rzecz obrony w cyberprzestrzeni. Dzięki temu działaniu hegemon pragnie podnieść zabezpieczenia infrastruktury krytycznej na obszarze swojego terytorium.

---

²¹ L. Elak, *Rola NATO w obszarze bezpieczeństwa europejskiego*, Zeszyty Naukowe AON nr 3(80) 2010, s. 23-24.

Całość unowocześnienia zbrojeń łącząca rozwój technologiczny, informacyjny i militarny ma na celu zagwarantowanie dominacji na świecie. Stany Zjednoczone, poprzez priorytetowy nakład pieniężny na naukę, technikę oraz militarną przestrzeń cyber, pragną „zbudować śmiercionośną, odporną, elastyczną i gotową na wyzwania siłę, która zagwarantuje bezpieczeństwo oraz odbuduje, a następnie utrzyma dominującą pozycję Stanów Zjednoczonych w branży technologicznej²²”. Stany Zjednoczone mają w swojej strategii wykorzystanie algorytmów, które umożliwiają przewyższenie zdolności przeciwników, poprzez np. wspieranie pilotów myśliwców w trakcie walki za pomocą szybkiego i precyzyjnego namierzania celów i kierowania ostrzału. Podstawą działania staje się budowanie, nie tylko podstawowej siły, ale potęgi przyszłości. „Administracja Stanów Zjednoczonych jednoznacznie podkreśla, że modernizacja wojsk amerykańskich wymaga prowadzenia badań, rozwoju technologii, integracji systemów i testowania zdolności w zakresie innowacji i przełomowych rozwiązań w dziedzinie wojskowości²³”. Poprzez takie rozwiązania ściśle łączą się ze sobą najważniejsze gałęzie odpowiadające za pozycję hegemonu na świecie.

Połączenie technologii, informacji i militariów wiąże się z rozwojem najpotężniejszej armii i zbrojeń, co w efekcie daje możliwości nie tylko obrony przez atakami, ale również zarobku na sprzedaży nowoczesnych technologii, co w dużej mierze pobudzi rozwój ekonomiczny Stanów Zjednoczonych, umacniając pozycję hegemonu. Wskazana zależność uwidacznia się w kontekście sytuacji na Ukrainie związanej z atakiem Rosji na ten kraj. Innowacyjność bezpieczeństwa opierać się ma na inicjatywach z obszaru mikroelektroniki, baz produkcyjnych mikrochipy, opracowywania półprzewodników oraz posiadania odpowiednich zdolności do rozwijania sieci przesyłu danych. Rozwiązania te będą decydowały o przewadze hegemonu nad innymi państwami i umacnianiu swojej pozycji. Koszty przeznaczone na cyberbezpieczeństwo będą pokrywały również potrzeby departamentu odpowiedzialnego za operacje w sieci, ochronę infrastruktury krytycznej Stanów Zjednoczonych, zabezpieczenie informacji i systemów wojskowych oraz rozszerzenie współpracy wewnętrznej i zewnętrznej na polu cyberprzestrzeni. Prezydent Stanów Zjednoczonych, Joe Biden, gwarantuje wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań w obszarze dbania o talenty i cyberspecjalistów tak, aby mogli

---

²² Sz. Palczewski, *USA podkręcają budżet Pentagonu. Potężne środki na rozbudowę cybersiły*, CyberDefence24, 2021 *USA podkręcają budżet Pentagonu. Potężne środki na rozbudowę cybersiły* | CyberDefence24 [dostęp: 26.04.2023]

²³ *Ibidem*

tworzyć trzon cyfrowej siły hegemonu. Strategia władcy świata odnosząca się do rozwoju militarnego w cyberprzestrzeni jest kluczowym elementem. „Cybersiły Stanów Zjednoczonych stają się jednym z podstawowych komponentów wojska obok jednostek lądowych, powietrznych, morskich i kosmicznych. W trakcie konfliktu wojskowi specjaliści ds. cyberprzestrzeni mają m.in. zidentyfikować słabe punkty wroga, zrównoważyć jego potencjał oraz wzmocnić działania całych amerykańskich sił zbrojnych, jakie są podejmowane²⁴”. W dobie zmieniającego się świata rozwój militarny wiąże się z nieustanną innowacją i wybieganiem w przyszłość. Obrona terytorium jest nie lada wyzwaniem dla państwa. Hegemon, natomiast, musi użyć wszystkich sił i środków dostępnych w państwie, aby utrzymać swoją pozycję na świecie oraz nienaruszalność granic wewnętrznych oraz zewnętrznych zdobytych przez sojusze.

WALKA O WPŁYWY NA ARENIE MIĘDZY NARODOWEJ PRZEZ STANY ZJEDNOCZONE

W XXI wieku o wielkości państwa świadczą nie tylko jego wewnętrzne granice, ale również zasięgi wpływów i sojuszy z innymi państwami. Stany Zjednoczone jako hegemon posiadają znaczący wpływ na pojmowanie bezpieczeństwa na świecie za sprawą swojej dominacji. Zapoczątkowanie największych strategicznych sojuszy takich jak Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego (NATO) czy Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ), które są powiązane z amerykańską myślą przekazaną w Planie Marshalla, rozpoczęło dominację sojuszniczą hegemonu na świecie. Dodatkowe strefy wpływów umacniane na przełomie XX i XXI wieku pogłębiły bardzo silną terytorialnie pozycję tego państwa. Walka o wpływy na arenie międzynarodowej w XXI wieku toczy się na nowo powstających obszarach szans. Dzięki posiadanym wpływom, państwo otrzymuje wiele korzyści związanych z rozwojem państwa i w konsekwencji z pozycją zajmowaną na arenie międzynarodowej.

Główne organizacje, którymi poprzez swoje decyzje kierują Stany Zjednoczone to NATO oraz ONZ wraz z Międzynarodowym Funduszem Walutowym. Pełnienie roli dominatora w wyżej wymienionych paktach okazuje się nie być wystarczające, aby utrzymać swoją pozycję. Stany Zjednoczone muszą rozszerzyć swoje strefy wpływów o nowe terytoria państw nie należących do strategicznych organizacji, w których hegemon podejmuje kluczowe decyzje i ma możliwość wpłynięcia na politykę państw członkowskich. Walka o wpływy na nowych obszarach

---

²⁴ *Ibidem.*

przez demokratyczne Stany Zjednoczone, pomimo swoich otwartych intencji pomocy państwom, które posiadają newralgiczne surowce bądź są położone w strategicznym miejscu, odbywa się na zasadzie pewnego rodzaju szantażu i uzależnienia tych państw od hegemonu. Dzięki takiemu zabiegowi, świadczenie pomocy przez szerokorozumianą demokrację hegemoniczną, mocarstwo jest w stanie w białych rękawiczkach osiągać swoje cele, nie tracąc przy tym poparcia wśród demokratycznych państw świata. Oficjalnie przecież hegemon świadczy pomoc i wsparcie dla danego państwa, a o korzyściach, które z tego tytułu czerpie nikt nie mówi głośno. Jest to zabieg typowo manipulacyjny polityki hegemonu.

Określenie strategicznych celów wpływów w Stanach Zjednoczonych ściśle wiąże się z Narodową Strategią Bezpieczeństwa. Ta z 2006 oraz Strategiczny Plan Departamentu Stanu na lata 2007-2012, nawiązujący do Narodowej Strategii Bezpieczeństwa opisywały cele strategiczne mające za zadanie umocnienie wpływów Stanów Zjednoczonych na świecie, poprzez odpowiednie działania polityczne kraju. W Strategicznym Planie Departamentu Stanu na rok 2007-2012 zostały opisane również strategiczne regiony świata, w których hegemon oscylował wprowadzenie swojej polityki pomocy. Główne cele polityki zagranicznej miały się skupić między innymi na regionie Afryki uwzględniając pomoc humanitarna w Darfurze, w celu przywrócenia pokoju i rozszerzeniu demokracji na tym terenie. Pomoc w odbudowie krajów dotkniętych konfliktami wewnętrznymi na tle religijnym i etnicznym, głównie Liberia oraz Demokratyczna Republika Kongo. Cele zawarte we wsparciu tego regionu dotyczyły również obrony praw człowieka, zwalczania powszechnych chorób zakaźnych takich jak AIDS czy rozwoju programów ekonomicznych, w celu umocnienia stabilizacji tego regionu. Terytorium Wschodniej Azji i Pacyfiku również miało zostać objęte działaniami na rzecz stabilizacji bezpieczeństwa poprzez wzmocnienie sojuszy ze strategicznymi państwami w tym regionie, takimi jak: Japonia, Korea Południowa, Australia, Tajlandia oraz Filipiny²⁵.

Do celów strategicznych należało również ograniczenie programu nuklearnego Korei Północnej, który mogłyby zagrozić pokojowi na świecie oraz kontynuacja porozumienia z Chinami, tak aby zaangażować to mocarstwo do odpowiedzialności za zagrożenia światowe. Strategicznym geopolitycznym regionem dla polityki Stanów Zjednoczonych stał się konflikt Chin i Tajwanu. W celu zminimalizowania napięcia hegemon w swojej strategii wpisał

---

²⁵ P. Pacuła, *Raport GŁÓWNE KIERUNKI POLITYKI ZAGRANICZNEJ STANÓW ZJEDNOCZONYCH. CELE STRATEGICZNE, NARZĘDZIA ICH REALIZACJI*, bezpieczeństwo narodowe III-IV - 2007 /5-6, s. 32-34. 5-6_rap_glowne_kier_polityki_usa.pdf.

pogłębienie wysiłków na rzecz współpracy z Tajwanem. Jednym z najważniejszych celów zostało również wsparcie demokratyzacji regionalnych terytoriów, głównie Chin, Wietnamu czy Mongolii. W celu zwiększenia swoich zasięgów został opracowany program rozwoju kontaktów handlowych z tym okręgiem. Kwestia obszaru Europy i Eurazji jest elementem umacniania sojuszy i wpływów. Europa po części stała się uzależniona od wpływów hegemonu, natomiast Eurazja stanowi większe wyzwanie. W związku z tym, aby umocnić już istniejące wpływy strategia obejmuje zaangażowanie europejskich państw do zwiększenia działań w obszarze nakreślonym w Strategii oraz ukończenie transformacji demokratycznej na terenach Europy Wschodniej. Jednym z najważniejszych celów w procesie utrzymania pokoju na świecie jest integracja Turcji z Unią Europejską.

Wzmocnienie bezpieczeństwa w Kosowie, Gruzji i Ukrainie staje się strategicznym działaniem na rzecz rozszerzenia demokracji oraz zapewnienia większej strefy wpływów, z uwzględnieniem bliskiego terytorium Rosji, która również w pewnych kwestiach staje na drodze do utrzymania swojej pozycji hegemonowi. Stany Zjednoczone jako główny cel obrwały integrację Czarnogóry, Serbii, Bośni, Albanii i Macedonii ze strukturami Unii Europejskiej. Strategia utworzona w pierwszej dekadzie XXI wieku definiuje Rosję jako strategicznego kompana, w tym regionie, do rozwiązywania globalnych problemów, jednakże tym samym jest zaniepokojona polityką wewnętrzną rządzących, dlatego też Stany Zjednoczone oscylują w działania na rzecz odbudowy procesów demokratycznych w tym państwie oraz zwiększenie integracji z państwami zachodnimi. Region Bliskiego Wschodu również staje się obszarem problemowym, z uwagi na rosnące napięcia i konflikty wewnętrzne. Analizując szanse i wyzwania płynące z posiadania wpływów w tym rejonie, Stany Zjednoczone zdecydowały się na politykę skupiającą się na odbudowie Iraku jako demokratyczne, bezpieczne i samodzielne państwo. Osiągnięcie wpływów na tym terytorium pozwoliłoby na powstrzymanie programu nuklearnego rozwijającego się w tym kraju. Utrzymanie pokoju w tym regionie było jednym z najważniejszych celów amerykańskich rządzących, dlatego też hegemon skupiał wiele sił i środków na przemiany demokratyczne w tym regionie oraz ochronę praw człowieka, w szczególności kobiet. Terytorium Południowej i Środkowej Azji to główny okręg problemu terroryzmu oraz przestępczości zorganizowanej. W celu zwiększenia swoich wpływów na tym obszarze Stany Zjednoczone wraz z współpracą NATO będą dążyły do legalnego ustanowienia władzy w Afganistanie oraz zwalczanie terroryzmu, handlu narkotykami i ekstremizmu. Wsparcie demokratycznych stron w konfliktach wewnętrznych w regionie oraz popieranie

reform wolnorynkowych w Azji Centralnej. Strategia odnosi się również do kontynuacji działań w organizacjach ONZ oraz NATO, z uwzględnieniem rozszerzenia działań w zwalczaniu terroryzmu, proliferacji broni masowego rażenia i przestępczości zorganizowanej oraz popieranie demokracji, praw człowieka, wolnego rynku i wspólnych akcji humanitarnych²⁶.

W pierwszej dekadzie XXI wieku, Stany Zjednoczone swoją walkę o wpływy skupiły na strategicznych, na tamten moment, regionach oraz na obszarach, które zdaniem rządzących w bliskiej przyszłości mogłyby mieć wpływ na obejmowanie stanowiska hegemonu. Obszar Europy stał się elementem powiększania i utrwalania swoich wpływów, natomiast kluczowym regionem stały się kraje Bliskiego Wschodu, państwa graniczące z prężnie rozwijającym się mocarstwem – Chinami oraz obszar Azji. Walka o wpływy przejawia się w szerokich działaniach na arenie międzynarodowej. Pierwsza dekada XXI wieku nie przyniosła jednak hegemonowi dużego poparcia w każdej kwestii walki o wpływy. Część państw świata uznała działania Stanów Zjednoczonych za nie demokratyczne, choć pod takim zamiarem są wykonywane akcje pokojowe. Zwalczanie terroryzmu nie zachowywało podstawowych praw człowieka, a część państw świata uznawało działania mocarstwa za destabilizujące pokój. Walka o wpływy ingerowała w miejsca newralgiczne, co budowało obawy innych państw.

Przełom pierwszej i drugiej dekady XXI wieku przyniósł wiele zmian w polityce zagranicznych wpływów w Stanach Zjednoczonych. Najważniejszym strategicznym punktem interesów hegemonu staje się ochrona bezpieczeństwa obywateli, granic i terytorium oraz zabezpieczenie rozwoju gospodarczego i umocnienie pozycji i wpływów na świecie. Strategia skupiała na sobie rozwijającą się rywalizację na arenie międzynarodowej w wymiarze gospodarczym, politycznym, wojskowym, informacyjnym i technologicznym. Głównym przeciwnikiem w budowaniu bezpieczeństwa stają się „Chiny i Rosja, które rozwijają zdolności propagandowe, asymetryczne, konwencjonalne i nuklearne z zamiarem rewizji istniejącego ładu międzynarodowego, którego filarem Stany Zjednoczone planują pozostać...²⁷”. Kolejnym strategicznym regionem walki o wpływy przez USA jest Iran i Korea Północna jako państwa wspierające terroryzm i posiadające rozwinięte programy broni masowego rażenia. Zagrożenie ze strony tego regionu osiąga zasięg globalny, a hegemon jest zobligowany do osiągnięcia wpływu na tę sytuację, z uwagi na piastowaną pozycję. Rozwój terroryzmu, również znajduje

---

²⁶ *Ibidem*, s. 34-37.

²⁷ M. A. Piotrowski, *Strategia bezpieczeństwa narodowego USA: podejście administracji Trumpa*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, 21.12.2017 r., PISM [dostęp: 12.04.2023].

swoje miejsce w walce o bezpieczeństwo, a w szczególności globalne organizacje oraz zorganizowane międzynarodowe grupy przestępcze. Silne wpływy ma zapewnić Stanom Zjednoczonym agresywna polityka odstraszania wrogów, swoimi zasobami militarnym, określona jako niezbędny warunek skuteczności działań dyplomatycznych. Główne obszary wpływów jakie muszą osiągnąć Stany Zjednoczone oscylowały w:

- Koreę Północną, z uwagi na posiadanie arsenału nuklearnego, który mógłby zagrozić amerykańskiej hegemonii. Osiągnięcie wpływów, aby nieustannie zwalczać rozwój militarny tego rejonu, poprzez budowanie obecności na tym terenie oraz prowadzenie działań dyplomatycznych z Chinami na rzecz osłabienia Korei Północnej,

- Iran, poprzez swoje destabilizujące działania na Bliskim Wschodzie, jest regionem, w którym Stany Zjednoczone budują swoje wpływy poprzez sankcje, aby wyhamować zagrożenie dla bezpieczeństwa hegemonii,

- likwidacja terroryzmu, z głównym uwzględnieniem Państwa Islamskiego. Objęcie wpływów na terytorium, którym rządzą nieuznane grupy terrorystyczne, pozwoliłoby na szerzenie demokracji oraz rozszerzenie swoich wpływów i korzystne sojusze względem terytoriów bogatych w zasoby,

- zacieśnienie sojuszu z Arabią Saudyjską oraz Izraelem, w celu kontynuowania wspólnych interesów,

- zwiększenie sojuszu z Wielką Brytanią jako głównym europejskim partnerem hegemonii,

- rozważne sojusze i dyplomatyczne działania, tam gdzie to konieczne, w Chinach,

- utrzymywanie dobrych relacji z Rosją, na rzecz wspólnych działań i wglądu do polityki wewnętrznej i zewnętrznej tego mocarstwa²⁸.

Druga dekada XXI wieku przyniosła Stanom Zjednoczonym kolejne szanse i wyzwania, a co za tym idzie, rządzący byli zobligowani do skupienia swoich sił i określenie kolejnej polityki strategicznej dotyczącej walki o wpływy na świecie. Po objęciu prezydentury przez prezydenta Joe Bidena, główne założenia newralgicznych działań pozostały praktycznie niezmiennie. Obszary kluczowe dla polityki zagranicznej również znalazły swoje miejsce w nowych założeniach rządzących. Terytorium Azji wciąż, dla Stanów Zjednoczonych, jest najważniejszym

---

²⁸ A. Jarczevska, *Stany Zjednoczone: „America first” według Donalda Trumpa*, Rocznik Strategiczny 2017/2018, s. 195-198.

regionem walki o wpływy. W założeniach pojawia się nieustanne stwierdzenie, że rosnące w siłę Chiny stają na drodze obecnemu hegemonowi. Kolejnym silnym mocarstwem, które może wpłynąć na istotne elementy hegemoniczne, jest Rosja. Nawiązując jednak do rywalizacji z silnie rozwijającym się pretendentem do roli rządzącego światem, obecny hegemon prowadzi wiele działań mających na celu osłabienie rozwojowe Chin. Stany Zjednoczone wymusiły na Pekinie zmniejszenie deficytu handlowego oraz lepszą ochronę własności intelektualnej, co doprowadziło do wojny handlowej między tymi mocarstwami, a w rezultacie zawarcie porozumienia dotyczącego postulatów amerykańskich. Strategia walki o wpływy w rejonie Azji i Pacyfiku oscylują również w wzmożoną współpracę militarną z państwami o podobnym nastawieniu politycznym, odnoszącym się do zmiany biegunowości hegemoni na świecie na korzyść Chin.

Silnym akcentem tych działań było wyrażenie zgody na sprzedaż innowacyjnych pakietów uzbrojenia w strefę Tajwanu, który Chiny uważają za część swojego terytorium oraz umocnienie relacji z Japonią. Kwestia Korei Północnej i jej programu nuklearnego staje się również ważnym elementem walki o wpływy, jednak zawierane sojusze w tym regionie, przy obecnych rządach, mogą osłabnąć, co w efekcie może destabilizować pozycję Stanów Zjednoczonych jako hegemon²⁹. W regionie Europy, obecny prezydent upatruje najsilniejszych sojuszy oraz transatlantyckiego wsparcia. NATO ma stać się fundamentem polityki bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych, a Unia Europejska ma pozostać sworzniem, który jest niezbędny dla bezpieczeństwa i stabilności w Europie, co dla hegemonu staje się jednym z najważniejszych celów w obecnych czasach. Wzmocnienie wpływów w tym obszarze skupia również poprawę relacji z Niemcami oraz zwiększenie funduszy na obronność w państwach należących do paktu NATO³⁰.

Rosja natomiast bez zmian pozostaje newralgicznym obszarem, w którym wpływy hegemonu nie są postrzegane jako pozytywne, a próby zainicjowania sojuszy korzystnych dla pozycji Stanów Zjednoczonych nie jednokrotnie odbierane są jako atak. W związku z takim obrotem sytuacji terytorium Rosji i jego działania są stale monitorowane, a hegemon za priorytet uznawał przygotowania do agresji ze strony Moskwy. 2022 rok okazał się przełomowy,

---

²⁹ T. Smura, *Rewolucji (raczej) nie będzie – polityka zagraniczna i obrony administracji Joe Bidena*, Komentarz Międzynarodowy Pułaskiego, ISSN 2080-8852 Warszawa, 09.11.2020, s. 3-6.

³⁰ *Ibidem*, s. 6-7.

a przewidywania hegemonia osiągnęły spełnienie. Rosja zaatakowała Ukrainę i poprzez to rozpoczęła zmianę wartości i kierunków niektórych działań Stanów Zjednoczonych.

Region Bliskiego i Środkowego Wschodu, stał się obszarem transformacji polityki wpływów. Ingerencje zbrojne w sytuacji w Afganistanie zostały zaprzestane, a działania mają zostać ograniczone do zdetronizowania terroryzmu i działań Al.-Kaidy oraz Państwa Islamskiego. Obszar Iranu, pozostaje niezmiennie obszarem newralgicznym, ze względu na program broni masowego rażenia, jego wyhamowanie oraz wpływ na działania reżimu w tym regionie. Sytuacje, które wystąpią w najbliższych latach ukażą Stanom Zjednoczonym w jakich kwestiach mogą zawrzeć sojusze z przedstawicielami władz w tym regionie. Działania walki o wpływy na tym terytorium będą dynamiczne i zależne od rozwijającej się sytuacji na arenie międzynarodowej³¹.

Dla utrzymania pozycji hegemonia w XXI wieku, przez Stany Zjednoczone, strategicznym i coraz ważniejszym punktem wpływów okazuje się Polska, która znajduje się na zewnętrznej granicy NATO oraz Unii Europejskiej. Stale budowana polityka wpływów w tym regionie oscyluje w intensywną współpracę wojskową oraz rozwój w zakresie energetyki. Chęć budowania pozytywnych stosunków z tym krajem wynika również z geopolitycznego położenia Polski, oraz jej szans i możliwości jakie może wykorzystać, aby wzmocnić swoją pozycję. Dodatkowo po rosyjskiej agresji z 2022 roku tranzytowość Polski zapewnia Stanom Zjednoczonym możliwość monitorowania sytuacji z terenów sojuszniczych oraz rozmieszczenie wojsk chroniących interes hegemonia.

Tranzytowe położenia sprawia, że tym terytorium zainteresowany jest również pretendent do roli hegemonia, a osiągnięcie wpływów w tym regionie okazuje się dla Stanów Zjednoczonych istotnym elementem. W 2022 roku pojawiła się nowa strategia budowania wpływów w rejonie Indopacyfiku, poprzez „ukształtowanie środowiska strategicznego, w którym Chiny operują w taki sposób, by zapewnić równowagę wpływów w świecie maksymalnie korzystną dla Stanów Zjednoczonych, ich sojuszników i partnerów oraz wspólnych interesów i wartości ³²”. Zahamowanie podstawowego konkurenta hegemonia ma wesprzeć budowanie wpływów wśród niedawno utworzonych bądź odtworzonych sojuszy takich jak: *AUKUS* (sojusz Australii, Wielkiej Brytanii i USA) i *Quad* (format współpracy bezpieczeństwa między Australią, Indiami,

---

³¹ *Ibidem*, s. 7-8.

³² USA ogłosiły swoją strategię dla Indopacyfiku. Liczą na sojuszników i partnerów (wnp.pl) [dostęp: 12.04.2023].

Japonią a Stanami Zjednoczonymi) oraz współpraca i budowanie wpływów w Australii, Japonii, Korea Południowa, Filipinach, Indiach, Tajlandii, Indonezji, Nowej Zelandii, Malezji, Singapurze, Tajwanie, Wietnamie i państwach wyspiarskich na Pacyfiku³³.

PODSUMOWANIE

Hegemoniczne państwo jakim są Stany Zjednoczone swoją pozycję zawdzięczają wysokiemu poziomowi rozwoju, odpowiednim sojuszom oraz ustrojowi demokratycznemu jaki panuje w tym kraju. Dzięki takiemu rodzajowi ustroju politycznego Stany Zjednoczone są krajem poważanym wśród narodów świata, z uwagi na powszechne uznawanie demokracji jako najlepszej formy ustroju politycznego gwarantującym względne zadowolenie społeczeństwa i wewnętrzny pokój. Demokracja przejawiana w Stanach Zjednoczonych posiada wiele elementów ideologicznej demokracji, jednakże powstają sytuacje, w których następują kryzysy pomiędzy władcą a społeczeństwem. W dobie wyzwania jakim jest utrzymanie pozycji hegemonu, Stany Zjednoczone muszą włożyć wiele starań w funkcjonowanie panującego ustroju politycznego, tak aby stale posiadał cechy pierwotnej demokracji szanowanej na całym świecie.

Niezmiernie ważnym elementem w utrzymaniu hegemonicznej pozycji jest rozwój ekonomiczny pozwalający na szerokorozumiany rozwój państwa w wielu obszarach, demografia, która wskazuje na wzrost populacji, dzięki której państwo posiada możliwości rozwojowe. Ekonomia jest ściśle powiązana z demografią i wpływa na bezpieczeństwo państwa i obywateli. Stany Zjednoczone swoją wysoką pozycję zawdzięczają również rozwojowi technologicznemu, informatycznemu i przede wszystkim militarnemu, które pozwalają na utrzymanie pozycji hegemonu. Nadchodzące dekady staną się nieustannym wyścigiem rozwojowym pomiędzy najsilniejszymi państwami, co w efekcie może wyklarować więcej konkurentów do roli hegemonu. Taki obrót sytuacji może okazać się druzgocący dla potęgi Stanów Zjednoczonych.

Walka o wpływy na arenie międzynarodowej przez Stany Zjednoczone w ówczesnych czasach jest najważniejszym elementem hegemonii. Silne wewnętrznie państwo, aby utrzymać swoją silną pozycję, musi użyć wszelkich dostępnych sił i środków na rozwijanie polityki zagranicznej o kluczowe obszary. Ewidentnie głównym obszarem, w którym Stany Zjednoczone

---

³³ *Ibidem.*

walczą o wpływy jest region Azji i Pacyfiku, gdzie większość wpływów należy do pretendenta do roli hegemonu. Duży nacisk również, amerykańska strategia walki o wpływy, kładzie na relacje w obszarze wpływów Rosji. Ten strategiczny punkt staje się zewnętrzną granicą stabilnych sojuszy, a nieprzewidywane ruchy regionu Euroazji mogą doprowadzić do klęski hegemonu. Kolejny obszar o wartościach strategicznych znajduje się na południu świata, gdzie sojusze i wpływy dostarczają możliwości dostępu do kluczowych surowców. Działania destabilizujące w tym regionie – terrorizm, staje się kolejną przeszkodą w osiąganiu wpływów. Dlatego też Stany Zjednoczone oscylują w zneutralizowanie tego zjawiska na każdym kontynencie. Relacje hegemonu z Europą, wydają się być utrzymywane na wysokim poziomie, jednakże amerykański rząd nie może zapominać o tym strategicznym regionie i stale monitoruje sytuację wewnętrzną Europy. Dzięki dużym wpływom ma możliwość manipulacji pewnymi decyzjami oraz wpływanie na pojmowanie rzeczywistości procesów zachodzących na świecie.

BIBLIOGRAFIA

REFERENCES LIST

PIŚMIENNICTWO

LITERATURE

- Baranowski M., *Demokracja i rola obywatela. o napięciu pomiędzy państwem, społeczeństwem i procesami globalizacyjnymi*, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Społecznych UAM 2014
- Elak L., *Rola NATO w obszarze bezpieczeństwa europejskiego*, Zeszyty Naukowe AON nr 3(80) 2010,
- Fryc M., *Rozwój amerykańskiego systemu przeciwrakietowego w Europie – czy możliwe jest przyspieszenie budowy „tarczy”?*, Bezpieczeństwo Narodowe 2014 / III
- Jarczewska A., *Stany Zjednoczone: „America first” według Donalda Trumpa*, Rocznik Strategiczny 2017/2018,
- Kacprzyk A., *Propozycja budżetu obronnego USA na 2022 r.*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych 2021
- Kuciński J., *SYSTEM RZĄDÓW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W ŚWIETLE KONSTYTUCJI Z 1997 ROKU (PROLEGOMENA)*, ZESZYTY NAUKOWE UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO SERIA PRAWNICZA ZESZYT 94/2016 PRAWO 19 DOI: 10.15584/znurprawo.2016.19.5
- Mokrzycki E., Ney R., Siemek J., *Światowe zasoby surowców energetycznych- wnioski dla Polski*, „Rynek Energii” – nr 6/2008 [ŚWIATOWE ZASOBY SUROWCÓW ENERGETYCZNYCHx \(cire.pl\)](http://www.cire.pl)
- Pacufa P., *Raport GŁÓWNE KIERUNKI POLITYKI ZAGRANICZNEJ STANÓW ZJEDNOCZONYCH. CELE STRATEGICZNE, NARZĘDZIA ICH REALIZACJI*, bezpieczeństwo narodowe III-IV - 2007 /5-6, [5-6 rap_glowne_kier_polityki_usa.pdf](#)

Palczewski Sz., *USA podkreślają budżet Pentagonu. Potężne środki na rozbudowę cybersiły*, CyberDefence24, 2021
[USA podkreślają budżet Pentagonu. Potężne środki na rozbudowę cybersiły | CyberDefence24](#) [dostęp: 26.04.2023]

Piński A., *Koniec mitu Ameryki*, 03.09.2021, [Obserwator Finansowy: ekonomia, debata, Polska, świat](#) [dostęp: 27.04.2023].

Piotrowski M. A., *Strategia bezpieczeństwa narodowego USA: podejście administracji Trumpa*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, 21.12.2017 r., [PISM](#) [dostęp: 12.04.2023].

Smura T., *Rewolucji (raczej) nie będzie – polityka zagraniczna i obrony administracji Joe Bidena*, Komentarz Międzynarodowy Pułaskiego, ISSN 2080-8852 Warszawa, 09.11.2020

Śledziwska K., Włoch R., *Gospodarka cyfrowa jak nowe technologie zmieniają świat*, wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2020

ŹRÓDŁA SOURCES

Dane Statystyczne Spisu Ludności 2020 Wskazują na Zmiany Populacji Lokalnych oraz Różnorodność Rasową i Etniczną w Naszym Kraju, August 12.2021, RELEASE NUMBER CB21-CN.55 POLISH, [Dane Spisu Ludn. 2020: Zmiany Populacji i Różnorodność Ras i Etniczna \(census.gov\)](#) [dostęp: 25.04.2023].

Gospodarka Stanów Zjednoczonych: eksport, import, wymiana handlowa Polska-Stany Zjednoczone - KUKI | Ubezpieczenia należności, gwarancje i finansowanie [dostęp: 26.04.2023].

Ludność Stanów Zjednoczonych. Demografia 2023: przyrost naturalny, średni wiek. Prognozy i dane historyczne. ([populationof.net](#)) [dostęp: 26.04.2023].

Militarne potęgi. Te państwa wydają na wojsko najwięcej na świecie [RANKING] - Forsal.pl [dostęp: 05.04.2023]

USA ogłosiły swoją strategię dla Indopacyfiku. Liczą na sojuszników i partnerów (wnp.pl) [dostęp: 12.04.2023].

Copyright (c) 2023 Karolina BRYSIK, Leszek ELAK, Karol ZYGO.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.